

Міністерство освіти і науки України
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

ЗМІЦНЕННЯ СПІЛЬНИХ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ ЧЕРЕЗ ОСВІТУ

**ЗБІРНИК
ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ ЗА МАТЕРІАЛАМИ
III ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ**

**Запоріжжя
24 Жовтня 2025 р.**

Co-funded by
the European Union

STRENGTHENING THE EU COMMON VALUES THROUGH
THE POLICY OF MULTILINGUALISM IN THE EDUCATION
AND TRAINING OF FUTURE TEACHERS

Erasmus+
Jean Monnet Modules

Міністерство освіти і науки України
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

Ізмаїльський державний гуманітарний університет

Мукачівський державний університет

Одеський національний технологічний університет

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Ніжинський державний педагогічний університет імені Миколи Гоголя

Комунальний заклад вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна
академія» Запорізької обласної ради

Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

“ЗМІЦНЕННЯ СПІЛЬНИХ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ ЧЕРЕЗ ОСВІТУ”

ЗБІРНИК

**ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ ЗА МАТЕРІАЛАМИ III ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-
ПРАКТИЧНОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ**

**в рамках реалізації проекту Erasmus+ Модуль Жана Моне “Зміцнення
спільних цінностей ЄС через політику багатомовності в освіті та
підготовці майбутніх вчителів”, 101083321 - SEUCV ETT -
ERASMUS-JMO-2022-HEI-TCH-RSCH**

Запоріжжя, 24 Жовтня 2025 р.

Co-funded by
the European Union

STRENGTHENING THE EU COMMON VALUES THROUGH
THE POLICY OF MULTILINGUALISM IN THE EDUCATION
AND TRAINING OF FUTURE TEACHERS

Erasmus+
Jean Monnet Modules

УДК 37.014.24(4)+(477)(043.2)

Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет Вченою радою Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (протокол № 4 від «31 жовтня 2025 р.)

ДК 37.014.24(4)+(477)(043.2)

З-69

Зміцнення спільних європейських цінностей через освіту : збірник тез доповідей за матеріалами III Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (24 жовтня 2025 р., м. Запоріжжя). – Запоріжжя : Вид-во МДПУ імені Богдана Хмельницького, 2025. – 440 с.

ISBN 978-617-7346-80-6

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами III Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Зміцнення спільних європейських цінностей через освіту», організованої та проведеної в рамках імплементації Мелітопольським державним педагогічним університетом імені Богдана Хмельницького проекту Erasmus+ Модуль Жана Моне “Зміцнення спільних цінностей ЄС через політику багатомовності в освіті та підготовці майбутніх вчителів”, 101083321 - SEUCV ETT - ERASMUS-JMO-2022-HEI-TCH-RSCH. Учасниками конференції розглянуто питання впливу спільних цінностей ЄС на розвиток нової проєвропейської початкової та середньої загальної освіти в Україні, проаналізовано Європейські виміри сталого розвитку української вищої освіти, досліджено соціально-педагогічні виміри інклюзивної освіти в країнах Європейського Союзу. Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, здобувачів вищої освіти, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Наталя Фалько – доктор психологічних наук, професор (голова), Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Ольга Гончарова – кандидат педагогічних наук, доцент (співголова), Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Аліна Маслова – кандидат педагогічних наук, доцент, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Юлія Шевченко – доктор педагогічних наук, професор, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Галина Олейнікова - кандидат філологічних наук, доцент, Ізмаїльський державний гуманітарний університет

Євген Топалов – старший викладач, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

© Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, 2025

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

Co-funded by
the European Union

STRENGTHENING THE EU COMMON VALUES THROUGH
THE POLICY OF MULTILINGUALISM IN THE EDUCATION
AND TRAINING OF FUTURE TEACHERS

Erasmus+
Jean Monnet Modules

РОЗДІЛ 1. Вплив спільних цінностей ЄС на розвиток нової проєвропейської початкової та середньої загальної освіти в Україні

Атрощенко Т.О.

Мукачівський державний університет

ІНКЛЮЗИВНА ДОШКІЛЬНА ОСВІТА ЯК РЕАЛІЗАЦІЯ ЦІННОСТЕЙ РІВНОСТІ, ПОВАГИ ТА ПАРТНЕРСТВА

Сьогодні інклюзивна освіта виступає не лише основою сучасного розвитку освітньої системи, а й відображає філософію залучення кожної людини до повноцінної участі в суспільному житті. Як зазначає М. Порошенко, «ідея інклюзії, що виникла внаслідок усвідомлення цінності людської багатоманітності і відмінностей між людьми, виключає будь-яку дискримінацію та відображає одну з головних ознак демократичного суспільства: усі діти є цінними членами суспільства і мають рівні права, зокрема щодо отримання освіти, незважаючи на особливості їхнього психофізичного розвитку» [2, с.10]. Особливо підкреслено, що «інклюзивна освіта не ставить за мету зробити усіх однаковими. Інклюзивна освіта в широкому розумінні передбачає створення рівних можливостей для всіх дітей з ООП і забезпечення їх успіху в освітньому процесі та подальшому житті» [2, с.12].

Інклюзивна дошкільна освіта є не лише педагогічним підходом, а й проявом суспільної філософії рівних прав та можливостей, реалізація якої вимагає від педагогів, батьків і громади усвідомлення спільної відповідальності за розвиток і добробут кожної дитини. Саме завдяки такій взаємодії інклюзивне середовище закладу дошкільної освіти створює умови для повноцінного розвитку всіх вихованців, незалежно від їхніх індивідуальних можливостей, особливих освітніх потреб чи соціального статусу, сприяючи формуванню гуманістичних цінностей. Це особливо важливо, адже саме у дошкільному віці закладаються

основи толерантності, співчуття й відкритості до інших. Тому інклюзія на цьому етапі має стає дієвим механізмом формування культури поваги та партнерства в суспільстві.

Оскільки у дослідженні ми зосереджується на реалізації цінностей рівності, поваги й партнерства в інклюзивній дошкільній освіті, доцільним є розгляд таких ключових понять, як «цінності», «толерантність» та «партнерство».

Так, цінності – це «переконання, перспективи, уявлення та пріоритети, які визначають те, що людина вважає важливим, цінним та значущим у своєму житті» [4, с.422]. Вони виконують роль орієнтирів, що впливають на вчинки, вибори та ставлення людини до себе й навколишнього світу. Цінності охоплюють моральні принципи, етичні норми, соціокультурні стандарти, а також особисті переконання та інтереси. Саме вони формують життєві цілі, прагнення та пріоритети, визначаючи ідентичність людини та стиль її життя [4, с.422-423].

Погоджуємося з Т. Фазан, що формування загальнолюдських цінностей є фундаментом виховання, що закладається з народження (якщо не від моменту зачаття) дитини, на виховання юної душі – це справжнє мистецтво, яке має ґрунтуватися передусім на ідеях добра. Щоб ефективно сформувати міцну ціннісну базу у дитини авторка радить «забезпечити єдність когнітивного, емоційного та діяльнісного компонентів, а саме: спочатку, познайомити дитину з тією або тією загальнолюдською цінністю та допомогти зрозуміти її значення; далі – підкреслити важливість цієї цінності у конкретному житті дитини, викликати позитивні емоції стосовно неї; третім кроком є розвиток у дитини навичок керування цінністю у власному житті, здатність проявляти її у діяльності та поведінці; і, нарешті, створення позитивної мотивації, що буде стимулювати постійну готовність діяти відповідно до цієї цінності» [4, с.423].

Толерантність розглядається Н. Скрипник як «багатоаспектне поняття, воно може розглядатися з одного боку як ціль і результат виховання, яке супроводжується формуванням певних моральних позицій, а з іншого -

моральна якість особистості, яка виявляється у характерній поведінці, вчинках та стосунках з оточуючими» [3, с.10]. Дошкільний вік є сенситивним періодом виховання толерантності, адже саме в цей час формуються індивідуальні риси особистості, відбувається розвиток нервових процесів та накопичується досвід взаємодії з іншими людьми.

Партнерство, згідно з позицією О. Коханової, виступає одним із ключових способів формування особистості, сутність якого полягає у «виращуванні суб'єктивної позиції дитини». Воно передбачає розвиток самосвідомості, здатної до самостійного вибору, формування волі як механізму підтримки концентрації уваги та зусиль, спрямованих на практичну діяльність, а також наявність безпосередньої діяльності, яку дитина планує та реалізує разом з рівноправним партнером. Така взаємодія включає розвиток проєктивних умінь і навичок партнерської співпраці. Партнерство забезпечує можливість прояву та розвитку реальних потенціалів особистості на всіх етапах життя, сприяючи самовизначенню, самореалізації та самоформуванню в умовах спільної діяльності з іншими [1].

Отже, усі розглянуті цінності формують цілісну основу інклюзивної дошкільної освіти, сприяючи розвитку свідомої, соціально відповідальної та морально зрілої особистості. Відтак, інклюзивну дошкільну освіту розглядаємо як систему організованих освітніх практик у закладах дошкільної освіти, спрямовану на створення рівних можливостей для всіх дітей, зокрема з особливими освітніми потребами, яка забезпечує їхній гармонійний розвиток, соціалізацію та формування гуманістичних цінностей, таких як повага, толерантність і партнерство.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Коханова О. М. Партнерство як фактор соціалізації особистості. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/2004/1/O_Kokhanova_PPTP_2_IPSP.pdf
2. Порошенко М.А. Інклюзивна освіта: навчальний посібник. Київ: ТОВ «Агентство «Україна»», 2019. 300 с.

3. Скрипник Н.І. Виховання толерантних взаємостосунків дітей старшого дошкільного віку : навчально-методичний посібник. Умань : ПП Жовтий, 2011. 99 с.

4. Фазан Т. Формування загальнолюдських цінностей у дітей дошкільного віку в умовах війни. URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/25960/1/Формування%20загальнолюдських.pdf>

Беляєв А. О.

Мелітопольський державний
педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

ВИКЛИКИ ТА СТРАТЕГІЇ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ CEFR У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФІЛОЛОГІВ

Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти (CEFR) є визнаним міжнародним стандартом, який визначає рівні володіння іноземними мовами. З моменту публікації у 2001 році CEFR став основою для розробки навчальних програм, підручників та систем оцінювання в багатьох країнах [2]. Україна активно впроваджує принципи CEFR у систему мовної освіти, зокрема у підготовку майбутніх філологів.

Імплементация CEFR у вітчизняну систему вищої філологічної освіти набуває особливої актуальності в контексті реформування освітньої галузі, академічної мобільності та конкурентоспроможності українських фахівців на міжнародному ринку праці. Водночас процес адаптації CEFR супроводжується низкою викликів, що потребують комплексного аналізу та розробки ефективних стратегій їх подолання.

Одним із найбільших викликів є обмежене розуміння викладацьким складом методології CEFR. Багато викладачів мають труднощі з інтерпретацією та практичним використанням рекомендацій CEFR без додаткової методичної підтримки [4].